

بررسی تازه‌ترین تحولات توافق هسته‌ای

معاون وزارت خارجه آمریکا مدعی شد که در حال حاضر مذاکرات وین به بن بست رسیده و پاسخ تهران برای ما غیر قابل قبول است.

به گزارش سایت خبری پرسون، روز گذشته جان کربی، مقام ارشد کاخ سفید اعلام کرد که ایالات متحده از تلاش برای حصول برجام دست نکشیده است.

صحبث مقامات آمریکایی در حالی مطرح می‌شود که سه کشور اروپایی نیز همسو با ایالات متحده مدعی هستند، درخواست های تهران سبب تاخیر در توافق هسته ای شده است؛ امری که بارها طی روزها و هفته های با واکنش مقامات کشورمان روبرو شده است. در ایران از رئیس جمهوری تا وزیر خارجه و همچنین اعضای تیم مذاکره کننده تاکید کرده اند که در صورت واقع بینی طرف مقابل توافق قابل دسترسی بوده و می توان ظرف مدت کوتاهی به احیای برجام امیدوار بود. به عنوان مثال سیدابراهیم رئیسی، رئیس جمهوری کشورمان روز جمعه در گفت و گو با شبکه خبری الجزیره به صراحت اعلام کرد که اکنون آمریکا باید برای رسیدن به توافق تصمیم نهایی را بگیرد. وی گفت: برداشتن تحریم های ایران باید همراه با تضمین باشد و برای پیشرفت در موضوع مذاکرات مسئله تضمین ها باید حل شود.

رئیسی همچنین تاکید کرد که مذاکرات مستقیم با آمریکا درخصوص توافق هسته ای بی فایده است و منافع مردم ایران در مذاکرات مستقیم با آمریکا نیست.

در همین رابطه و در شرایطی که هفته گذشته جلسه شورای حکام آژانس بین المللی انرژی اتمی بدون صدور قطعنامه علیه ایران خاتمه یافت، حشمت الله فلاحت پیشه، رئیس سابق کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس در پیش‌بینی خود از شرایط مذاکرات احیای برجام پس از نشست شورای حکام، گفت: «اختلافات پادمانی تبدیل به بهانه جدید غربی‌ها برای وقت‌کشی احیای برجام شده است.

به هر حال از ابتدا یک اصلی برای مذاکرات برجام شکل گرفته بود، مبنی بر همه یا هیچ. بدین معنا که یا بر سر همه چیز توافق شود یا بر سر هیچی، توافق صورت نگیرد. یکی از مباحثی که باقی مانده بود، اختلافات پادمانی بود. یعنی سه سایت هسته‌ای ایران که آژانس ادعاهایی را درموردش مطرح کرده بود، و به ویژه بقایای سوخت تولید شده زیر پنج درصد که آژانس عنوان کرده بود که ایران آن‌ها را اعلام نکرده است و باید شفاف کند.

در واقع یک پرونده باز که اگر برجام هم احیا می‌شد، این پرونده باز می‌ماند. به گزارش انتخاب، وی ادامه داد: «ایران اعلام کرده بود که باید این پرونده‌ها بسته شود تا ما بر سر همه چیز توافق کنیم. آژانس هم این خواسته را نپذیرفت و بعد هم کشورهای غربی توافق را به تاخیر انداختند

این نماینده مجلس دهم درباره علت عدم صدور قطعنامه علیه ایران، بیان کرد: «به نظرم دلیلش این است که کشورهای غربی می‌خواهند تا پیش از انتخابات نوامبر در آمریکا، عملاً با ایران توافقی صورت نگیرد تا در آن زمان ببینیم که چه اتفاق تازه‌ای در کنگره آمریکا می‌افتد؛ بنابراین طرفین غربی دیگر به سمت توافق با ایران حرکت نکردند. در نتیجه با صدور بیانیه، عملاً زمین بازی را عوض کردند. به بیانی دیگر زمین بازی را از وین سیاسی به وین فنی و هسته‌ای کشاندند.»

این تحلیلگر مسائل سیاسی تاکید کرد: «در طول دو ماه آینده، کشورهای غربی فقط در قالب این بیانه موضع‌گیری خواهند کرد و نوع توصیه‌ها و مذاکرات‌شان با ایران در این قالب است که ایران با آژانس همکاری کند تا بعد از آن که انتخابات در آمریکا و البته در سرزمین‌های اشغالی فلسطین برگزار می‌شود، ببینیم چه ساز و کاری شکل می‌گیرد.»

فلاحت‌پیشه درباره ساز و کار احتمالی که طرف مقابل چیده است، عنوان کرد: «معتقدم ساز و کاری که چیده‌اند این است که یک مقدار بیشتر از سیاست فشار حداکثری علیه ایران استفاده کنند. باورم بر این است که بعد از نوامبر، با توجه به پیش‌بینی‌هایی که از تحولات انتخاباتی در طرف‌های دشمن دیده می‌شود، یک فضای چالشی شکل می‌گیرد. این فضا حتماً بدتر از شرایط کنونی است.»

رئیس اسبق کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی در پاسخ به این پرسش که در صورت تحقق چنین امری ایران باید چه کند، گفت: «شخصاً معتقدم که ایران تا الان یک ابزار در اختیار داشته و آن ابزار هسته‌ای بوده است. بدین معنا که ایران با پیشرفت‌های هسته‌ای، سعی کرده است توان چانه‌زنی خود را تقویت کند. به نظرم در زمینه تحریم، این موضوع توان چانه‌زنی ما برای مذاکرات را تقویت کرده است، ولی مهم‌ترین نقطه ضعف ایران که کماکان حفظ کرده، تداوم تحریم علیه ایران است.

ایران باید گزینه‌هایی را تقویت کند که گذر زمان فقط به ضرر تهران نباشد. به بیانی دیگر، باید دنبال یک تاکتیکی باشد که وقت‌کشی فقط به ایران آسیب نزند و دیگران هم از این گذر زمان آسیب ببینند. آن موقع است که شرایط برای توافق مهیاتر خواهد شد.»

فلاحت‌پیشه در پاسخ به پرسشی مبنی بر اینکه چه‌قدر امکان رسیدن به توافق طی دو هفته آینده وجود دارد، تصریح کرد: «الان شاخصی وجود ندارد. من فکر می‌کنم با بیانه اخیر، کشورهای غربی زمین بازی را عوض کردند. آنچه خواسته ایران برای توافق بود، یعنی برداشتن اختلافات با آژانس، حال

غربی‌ها آن را به پیش شرط توافق تبدیل کردند. در واقع با این بیانیه، تا سه ماه آینده ایران را تحت فشار قرار می‌دهند که با آژانس همکاری کند. حال باید منظر ماند و گزینه ایران را هم دید. من معتقدم ایران باید گزینه‌ای را شکل دهد که این گذر زمان به ضرر کشورهای دیگر هم تبدیل شود.»

این کارشناس سیاست خارجی همچنین در پاسخ به این سوال که چرا رویکرد ۲۰۱۵ در بحث آژانس در پیش گرفته نمی‌شود، گفت: «در سال ۲۰۱۵ به هر حال یک عزم سیاسی در دو طرف برای توافق وجود داشت. ولی روز به روز این عزم سیاسی در احیای برجام، به ویژه در کشورهای غربی تضعیف شد. در واقع معتقدم که اگر قبل از جنگ اوکراین توافق صورت می‌گرفت، شرایط خیلی بهتر پیش می‌رفت و، چون غربی‌ها هم یک مقدار به انرژی ایران وابستگی پیدا کرده بودند، خودشان برای رفع موانع پیش‌قدم می‌شدند. ولی این کار صورت نگرفت و هر چه زمان می‌گذرد، بازهم این نظر من که قاعده همه یا هیچ به ضرر ایران تمام خواهد شد، اثبات می‌شود. چراکه ایران تحریم و گذر زمان به ضررش است. دیگر کشورها گزینه‌های دیگری دارند که انرژی و اقتصاد خود را مدیریت کنند. واقعیت امر این موضوع است و به نظرم هر چه زمان می‌گذرد احتمال توافق کمتر می‌شود.»

منبع: روزنامه ابتکار